

Opera
i Filharmonia
Podlaska

DACHY ZIELONE

a Nowy Europejski Bauhaus

Nowy Europejski Bauhaus to inicjatywa Komisji Europejskiej ogłoszona w 2020 r.

Oparta jest na trzech wartościach: pięknie, zrównoważeniu i wspólnotcie.

KATARZYNA WOLAŃSKA, Polskie Stowarzyszenie „Dachy Zielone”, APK Dachy Zielone

Celem jest wsparcie realizacji Europejskiego Zielonego Ładu poprzez przyspieszenie transformacji różnych sektorów gospodarki (w tym budownictwa), tak aby było możliwe osiągnięcie wysokiej jakości projektowania. I nie chodzi tylko o estetykę, ale przede wszystkim o projektowanie uwzględniające zrównoważony rozwój, w tym zmniejszenie emisyjności i wprowadzanie gospodarki cyrkularnej.

PIĘKNO, ZRÓWNOWAŻENIE, WSPÓLNOTA

Jak czytamy w Komunikacie Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Nowy Europejski Bauhaus – piękno, zrównoważenie, wspólnota”

z 15 września 2021 r.: *Historyczny Bauhaus, stworzony w 1919 r., powstał w momencie głębokich przemian prowadzących do nowoczesnej ery społecznej i przemysłowej. Założyciele odnieśli się do tych przemian w swoich pracach i poszukiwali rozwiązań dla nowych wyzwań. Szybko przekształcił się on w globalny ruch kulturowy. Zrzeszał on artystów, projektantów, architektów oraz rzemieślników. Takie transdyscyplinarne podejście jest również bardzo potrzebne wobec wyzwań naszych czasów, kiedy to po raz kolejny stajemy w obliczu głębokich przemian.*

Podobnie jak sto lat temu kluczowe znaczenie ma kwestia innowacyjnych materiałów. Podczas gdy wówczas rozwiązaniem były cement i stal, teraz musimy zbadać możliwości wykorzystania materiałów pochodzenia naturalnego, wytwarzanych w sposób bardziej zrównoważony, oraz

POD PATRONATEM:

opracować niskoemisyjne rozwiązania produkcyjne dla wszystkich materiałów. Dotyczy to zarówno budownictwa, jak i mody, designu, mebli, transportu czy przemysłu energetycznego.

Działania w duchu Nowego Europejskiego Bauhausu (NEB) koncentrują się w czterech głównych osiach tematycznych, którymi są:

- ▶ powrót do natury,
- ▶ odzyskanie poczucia przynależności,
- ▶ nadanie priorytetu miejscom i osobom, które tego najbardziej potrzebują,
- ▶ transformacja w stronę długoterminowej wizji opartej na cyklu życia, odejście od myślenia przemysłowego.

Idea Nowego Europejskiego Bauhausu narodziła się po dyskusjach z klimatologiem Hansem Joachimem Schellnhuberem.

NEB inspirowane jest ruchem mającym na celu ułatwienie i kierowanie transformacją społeczeństw zgodnie z trzema wartościami. Są nimi:

- ▶ zrównoważony rozwój – od celów klimatycznych po obieg zamknięty, zero zanieczyszczeń i różnorodność biologiczną,
- ▶ estetyka – jakość wrażeń i styl wykraczający poza funkcjonalność,
- ▶ włączenie społeczne – od doceniania różnorodności po zapewnienie dostępności i przystępności cenowej.

DACHY ZIELONE A WARTOŚCI NEB

Tworzenie w miastach budynków z dachami zielonymi i roślinnymi ścianami wpisuje się w założenia NEB. Dachy zielone czy roślinne ściany to elementy zielonej infrastruktury, rozwiązania wielofunkcyjne, które są zgodne z wymienionymi powyżej wartościami.

Idea NEB narodziła się po dyskusjach z klimatologiem Hansem Joachimem Schellnhuberem. Ten twórca Poczdamskiego Instytutu Badań nad Klimatem już w 2019 r. (czyli w roku świętowania 100-lecia Bauhausu) zwracał uwagę na to, że wciąż prawie 40% gazów cieplarnianych to emisje z szeroko pojętego sektora budynków. Możemy je ograniczyć przede wszystkim dzięki poprawie efektywności energetycznej budynków.

Rośliny na dachach zielonych produkują tlen i pochłaniają dwutlenek węgla w procesie fotosyntezy. Mają też pośredni wpływ na redukcję emisji dwutlenku węgla do atmosfery, ponieważ poprawiając efektywność energetyczną budynków, przyczyniają się do oszczędności energetycznych, co pozwala na redukcję zanieczyszczeń i dwutlenku węgla emitowanych przy produkcji energii.

Oszczędność energii w budynkach wyposażonych w dachy zielone wynika przede wszystkim z lepszej izolacji termicznej dachu. W okresie zimowym oznacza to oszczędność energii związanej z ograniczeniem strat ciepła przez strop, w okresie letnim – zmniejszoną potrzebę klimatyzowania pomieszczeń. Dostępne są wyniki badań realizowanych na terenie Amsterdamu i Londynu, które wykazały, że roczne oszczędności w zakresie ogrzewania budynku zimą i użytkowania klimatyzacji latem dla budynków z dachem zielonym wahają się między 4% a 7%.

Stosowanie dachów zielonych jest też metodą na zrównoważone gospodarowanie wodami opadowymi. Dachy zielone pomagają zapobiegać powodziom miejskim, ponieważ nie tylko retencjonują wody opadowe i roztopowe, ale również opóźniają spływ wody do sieci kanalizacyjnej i odbiorników końcowych. Efektywność retencyjna dachów zielonych zależy m.in. od nachylenia dachu, pory roku, gatunków roślin, rodzaju podłoża, głębokości i wielkości systemu (w tym drenażu), a także charakterystyki opadu. Dzięki dachom zielonym następuje także oczyszczenie powietrza z pyłów oraz ograniczenie powstawania miejskiej wyspy ciepła.

Dachy zielone zwiększają ilość powierzchni biologicznie czynnej w miastach i stanowią nowe tereny dla siedlisk przy-

rodniczych. Mogą zrekomensować część powierzchni zieleni utraconej pod budowę nowych budynków w centrach miast. Owady i ptaki mogą znaleźć na nich schronienie i miejsca do gniazdowania. Dzięki dachom zielonym ludzie żyjący w miastach mają bliższy kontakt z naturą. Jeśli chodzi o spełnienie wymagań dotyczących gospodarki obiegu zamkniętego, to na dachach zielonych są wykorzystywane elementy produkowane z materiałów pochodzących z recyklingu (np. drenaże czy składniki substratów dachowych).

Ideą NEB jest stworzenie społeczeństwa inkluzywnego. Dachy zielone stają się często przestrzenią przeznaczoną do wypoczynku czy miejscem uprawiania warzyw, ziół i owoców. A wspólne prowadzenie prac ogrodniczych czy aranżowanie przestrzeni do wypoczynku to bardzo dobra metoda na integrację społeczną. Bez wątpienia dachy zielone poprawiają też estetykę budynków i krajobrazu miejskiego. Inne korzyści wynikające ze stosowania dachów zielonych to izolacja dźwiękochłonna, wzrost wartości inwestycji, wydłużenie użyteczności izolacji wodochronnej dachu, poprawa jakości życia mieszkańców. Wspólnie z innymi terenami zieleni tworzą one zielone korytarze miejskie.

KONFERENCJA PSDZ ELEMENTEM FESTIWALU NEB

Idea NEB zakłada wprowadzenie opisanych wartości do strategii społeczno-gospodarczych i terytorialnych państw członkowskich oraz możliwość finansowania projektów transformacyjnych, a także prowadzenie działań edukacyjnych. Nad jednym z takich wydarzeń edukacyjnych patronat medialny objął miesięcznik „Zieleń Miejska”. Organizowana przez Polskie Stowarzyszenie „Dachy Zielone” międzynarodowa konferencja „Zazielenianie współczesnych miast”, zaplanowana na 18–19 kwietnia w Warszawie, towarzyszy tegorocznemu Festiwalowi New European Bauhaus. Jego organizatorem jest Komisja Europejska we współpracy z belgijską prezydentką Rady Unii Europejskiej. W ramach Festiwalu odbywają się m.in. wystąpienia prelegentów, dyskusje panelowe, targi, warsztaty, wystawy i występy artystyczne. Równolegle w całej Europie i poza nią odbywają się wydarzenia satelitarne, dzięki którym idea Festiwalu rozprzestrzenia się i dociera do różnych odbiorców.